

حقایق اساسی درباره بررسی ادواری جهانی

بررسی ادواری جهانی چیست؟

بررسی ادواری جهانی فرآیندی منحصر به فرد است که هر چهار سال یک بار به بررسی سوابق حقوق بشر هر ۱۹۲ کشور عضو سازمان ملل متحد می پردازد. بررسی ادواری جهانی، نوآوری چشمگیری از شورای حقوق بشر است که بر رفتار یکسان برای همه کشورها استوار است. این فرآیند فرصتی برای همه کشورها فراهم می سازد تا اقداماتی را که برای بهبود وضعیت حقوق بشر در کشورهای خود به عمل آورده اند، اعلام کنند و بر چالشها برای برخورداری از حقوق بشر فائق آیند. بررسی ادواری جهانی همچنین شامل مطرح کردن بهترین روشهای تحقق حقوق بشر در سراسر جهان است. در حال حاضر هیچ ساز و کار دیگری مشابه بررسی ادواری جهانی وجود ندارد.

بررسی ادواری جهانی چگونه ایجاد شد؟

بررسی ادواری جهانی هنگامی ایجاد شد که شورای حقوق بشر در ۱۵ مارس ۲۰۰۶ از سوی مجمع عمومی سازمان ملل در قطعنامه ۶۰/۲۵۱ به وجود آمد. این قطعنامه به شورای حقوق بشر ماموریت داد "بر مبنای اطلاعات بی طرفانه و موثق از اجرای تعهدات و وظایف هر کشور در زمینه حقوق بشر به شیوه‌ای که شمول فراگیر، و رفتار یکسان در مورد همه کشورها را تضمین کند، بررسی ادواری جهانی به عمل آورد." اعضای شورای جدید روز ۱۸ ژوئن ۲۰۰۷، یک سال پس از تشکیل نخستین اجلاس آن با مجموعه پیشنهادی تشکیل دهنده این نهاد (A/HRC/RES/5/1) موافقت کردند و نقشه راه را برای هدایت فعالیت‌های آتی شورا فراهم ساختند. یکی از عناصر اصلی این مجموعه، بررسی ادواری جهانی جدید بود.

هدف بررسی ادواری جهانی جدید چیست؟

هدف نهایی بررسی ادواری جهانی جدید اصلاح وضعیت حقوق بشر در همه کشورها با پیامدهاوتایج مطلوب چشمگیر برای مردم سراسر جهان است. بررسی ادواری جهانی طراحی شده تا ترویج و حمایت از حقوق بشر را در جهان تشویق و حمایت کند و آن را توسعه دهد. برای نیل به این هدف، بررسی ادواری جهانی شامل ارزیابی سوابق حقوق بشر کشورها و رسیدگی به موارد نقض حقوق بشر، در هر جا که رخ دهد، است. بررسی ادواری جهانی همچنین در نظر دارد به کشورها کمک فنی ارائه دهد و توانایی آنها را برای برخورد موثر با چالش‌های مربوط به حقوق بشر تقویت کند و بهترین روشها در زمینه حقوق بشر را با کشورها و سایر عوامل ذینفع در میان بگذارد و بین آنها تعمیم دهد. بررسی ادواری جهانی چه زمانی سوابق حقوق بشر کشورها را بررسی خواهد کرد؟

با بررسی وضعیت حقوق بشر ۴۸ کشور در هر سال، وضعیت حقوق بشر همه کشورهای عضو سازمان ملل متحد هر چهار سال یکبار رسیدگی خواهد شد. وضعیت حقوق بشر هر ۴۷ کشور عضو شورا در طول عضویت آنها بررسی خواهد شد. شورای حقوق بشر در ۲۱ سپتامبر ۲۰۰۷ جزئیات مربوط به ترتیب بررسی وضعیت حقوق بشر ۱۹۲ کشور عضو سازمان ملل در طول چهار سال نخست فعالیت بررسی ادواری جهانی (۲۰۱۱ - ۲۰۰۸) را تصویب کرد. این بررسی‌ها در جریان اجلاس‌های گروه کاری بررسی ادواری جهانی (که به آن اشاره خواهد شد) که سالی سه بار تشکیل جلسه می دهد، انجام خواهد شد. سه اجلاس نخست به ترتیب در آوریل، مه و دسامبر ۲۰۰۸ برگزار شد.

بررسی‌ها را چه نهادی انجام می‌دهد؟

گروه کاری بررسی ادواری جهانی، متشکل از ۴۷ عضو شورا، بررسی‌ها را انجام می‌دهد، اگرچه هر کشور عضو سازمان ملل متحد می‌تواند در بحث یا گفتگو با کشورهای بررسی شده شرکت کند. گروه‌های سه کشوری، معروف به «ترویگاهها»، که به عنوان گزارشگران دبیر کل خدمت می‌کنند، به بررسی درباره هر کشور کمک می‌کنند. گزینش ترویگاهها برای بررسی هر کشور از طریق قرعه‌کشی، پیش از تشکیل جلسه هر گروه کاری، انجام می‌شود.

بررسی‌ها بر چه اسنادی استوار هستند؟

اسنادی که بررسی‌ها براساس آنها انجام می‌شود عبارتند از: (۱) اطلاعات ارائه شده از سوی کشور تحت بررسی، که می‌تواند به شکل «گزارش ملی» باشد؛ (۲) اطلاعات موجود در گزارش‌های کارشناسان و گروه‌های مستقل حقوق بشر، مشهور به روش‌های ویژه (از گزارشگران دبیرکل)، نهادهای مربوط به پیمان‌های حقوق بشر، و سایر نهادهای سازمان ملل متحد؛ (۳)

اطلاعات از سایر عوامل ذینفع از جمله سازمان‌های غیردولتی و موسسات و نهادهای ملی حقوق بشر.

بررسی‌ها چگونه انجام می‌شوند؟

بررسی‌ها از طریق بحث تعاملی و متقابل بین کشور تحت بررسی و سایر کشورهای عضو سازمان ملل متحد انجام می‌شود. این کار در جریان جلسه‌ای از گروه کاری بررسی ادواری جهانی صورت می‌گیرد. در جریان این بحث‌ها هر کشور عضو سازمان ملل متحد می‌تواند سوال‌ها، اظهار نظرهایی را مطرح کند و یا توصیه‌هایی به کشورهای تحت بررسی ارائه دهد. تریکاها می‌توانند مسائلی یا سوال‌هایی را گردآوری کنند که با کشور تحت بررسی مطرح شود تا اطمینان حاصل گردد گفتگوی تعاملی و متقابل به روشی منظم و بدون مشکل انجام شود. مدت بررسی در گروه کاری برای هر کشور سه ساعت خواهد بود.

آیا سازمان‌های غیردولتی می‌توانند در فرآیند بررسی ادواری جهانی شرکت کنند؟

بله، سازمان‌های غیردولتی می‌توانند اطلاعات مربوطه را تسلیم کنند که می‌تواند به گزارش «سایر عوامل ذینفع»، که در جریان بررسی به آنها پرداخته می‌شود، اضافه گردد. هر يك از کشورهایی که در جریان بررسی در جلسه گروه کاری در بحث تعاملی شرکت می‌کنند می‌توانند به اطلاعاتی که آنها ارائه می‌دهند، اشاره کنند. سازمان‌های غیردولتی می‌توانند در اجلاس‌های گروه کاری بررسی ادواری جهانی شرکت کنند و می‌توانند در جلسات عادی شورای حقوق بشر، هنگامی که به نتیجه بررسی‌های مربوط به کشورها رسیدگی می‌شود سخن بگویند. دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر «رهنمودهای فنی برای ارائه به عوامل ذینفع» را منتشر کرده است.

به چه تعهدات حقوق بشری رسیدگی می‌شود؟

بررسی ادواری جهانی میزان احترام کشورهای به تعهدات حقوق بشر خود را که در اسناد زیر تعیین شده ارزیابی خواهد کرد: (۱) منشور ملل متحد؛ (۲) اعلامیه جهانی حقوق بشر؛ (۳) اسناد و مصوبات حقوق بشر که آن کشور طرف آن است (معاهدات حقوق بشر تأیید شده به وسیله کشور مربوطه)؛ (۴) تعهدات و قول‌های داوطلبانه کشور مربوطه (برای مثال سیاست‌گذاری‌های ملی حقوق بشر و یا برنامه‌های اجرا شده)؛ و حقوق بین‌الملل بشردوستانه حاکم.

نتیجه بررسی چیست؟

پس از بررسی وضعیت کشور مربوطه به وسیله گروه کاری، گزارشی از سوی تریکا با مشارکت کشور تحت بررسی و یاری دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر آماده می‌شود. این گزارش، که به عنوان «گزارش نتیجه» به آن اشاره می‌شود خلاصه‌ای از مذاکرات انجام شده ارائه می‌دهد. این گزارش بنابراین شامل سوال‌ها، اظهارنظرها و توصیه‌های کشورهای تحت بررسی، و همچنین پاسخ‌های کشور بررسی شده است.

بررسی چگونه تصویب می‌شود؟

در جریان جلسه گروه کاری نیم ساعت به تصویب هر يك از «گزارش‌های نتیجه» برای کشورهای بررسی شده در آن جلسه اختصاص داده می‌شود. این کارها حداقل ۴۸ ساعت پس از بررسی کشوری صورت می‌گیرد. کشور بررسی شده فرصت دارد درباره توصیه‌ها اظهار نظر مقدماتی به عمل آورده و پذیرش یا رد آنها را انتخاب کند. توصیه‌های پذیرفته و رد شده در گزارش‌ها گنجانده می‌شود. در طول دو هفته پس از تصویب گزارش، کشورها با سخنان و اعلامیه‌های خود می‌توانند اصلاحات ویرایشی در گزارش به عمل آورند. پس از آن، گزارش باید در يك جلسه عمومی شورای حقوق بشر تصویب شود. در جریان جلسه عمومی، کشور تحت بررسی می‌تواند به سوال‌ها و مسائلی که در جریان گروه کاری به قدر کافی به آنها رسیدگی نشده، پاسخ دهد و به توصیه‌هایی که در جریان بررسی از سوی کشورها مطرح شدند، جواب دهد. برای کشورهای عضو و ناظری که ممکن است بخواهند نظر خود را درباره نتیجه بررسی ابراز کنند و سازمان‌های غیردولتی و سایر عوامل ذینفع که اظهارنظرهای کلی به عمل آورند نیز زمان اختصاص داده شده است.

به عنوان پیگیری بررسی چه اقداماتی انجام می‌شود؟

کشور مربوطه برای اجرای توصیه‌های موجود در نتیجه نهایی مسوولیت اصلی را دارد. بررسی ادواری جهانی اطمینان حاصل می‌کند همه کشورها برای پیشرفت یا ناکامی در اجرای این توصیه‌ها مسئول و پاسخگو باشند. وقتی زمان بررسی دوم يك کشور فرا می‌رسد آن کشور باید درباره این که برای اجرای توصیه‌های داده شده در جریان بررسی نخست در چهار سال قبل چه کرده اطلاعاتی را ارائه دهد. جامعه بین‌المللی در اجرای توصیه‌ها و نتیجه‌گیری‌ها درباره توانمندسازی و یاری فنی، با مشورت باکشور مربوطه کمک خواهد کرد. شورا، در صورت لزوم، به مواردی که کشورها مشغول همکاری در آنها نیستند، رسیدگی خواهد کرد.

اگر کشوری با بررسی ادواری جهانی همکاری نکند، چه اتفاقی می‌افتد؟

شورای حقوق بشر درباره تدابیری که لازم خواهد بود در صورت عدم همکاری مستمر يك کشور با بررسی ادواری جهانی انجام دهد، تصمیم خواهد گرفت.

دفتر کمیساری عالی حقوق بشر، نوامبر ۲۰۰۸

بررسی ادواری جهانی شورای حقوق بشر

اجلاس اول (۲۰۰۸)	اجلاس دوم (۲۰۰۸)	اجلاس سوم (۲۰۰۸)	اجلاس چهارم (۲۰۰۹)	اجلاس پنجم (۲۰۰۹)	اجلاس ششم (۲۰۰۹)	اجلاس هفتم (۲۰۱۰)	اجلاس هشتم (۲۰۱۰)	اجلاس نهم (۲۰۱۰)	اجلاس دهم (۲۰۱۱)	اجلاس یازدهم (۲۰۱۱)	اجلاس دوازدهم (۲۰۱۱)
مغرب	گابن	بوتسوانا	کامرون	جمهوری آفریقای مرکزی	ساحل عاج	آنگولا	گینه	لیبریا	موزامبیک	سیشل	سوازیلند
آفریقای جنوبی	غنا	بورکینافاسو	جیبوتی	چاد	جمهوری دموکراتیک کنگو	مصر	گینه بیسائو	جماهیری عربی لیبی	نامیبیا	سیرالئون	توگو
تونس	مالی	بروندي	موریتانیوس	کومور	گینه استوایی	ماداگاسکار	کنیا	مالاوی	نیجر	سومالی	اوگاندا
الجزایر	زامبیا	کیپ‌ورده	نیجریه	کنگو	اریتره	گامبیا	لسوتو	موریتانی	رواندا	سودان	جمهوری متحد تانزانیا
بحرین	بنین	ترکمنستان	سنگال	وانواتو	اتیوپی	قطر	کیریباتی	لبنان	سائوتومه و پرنسیپه	پالایو	زیمبابوه
هند	ژاپن	تووالو	بنگلادش	ویتنام	بوتان	فیجی	کویت	مالدیو	میانمار	گینه جدید پاپوا	جمهوری عربی سوریه
اندونزی	پاکستان	امارات عربی متحده	چین	یمن	برونئی دارالسلام	ایران (جمهوری اسلامی)	قرقیزستان	جزایر مارشال	ناتورو	ساموآ	تاجیکستان
فیلیپین	جمهوری کره	ازبکستان	اردن	افغانستان	کامبوج	عراق	جمهوری دموکراتیک خلق لائوس	میکرونزی (اپالات فدرالی)	نپال	سنگاپور	تایلند
آرژانتین	سريلانکا	کلمبیا	مالزی	اروگوئه	قبرس	فزاقتان	گرنادا	مغولستان	عمان	جزایر سلیمان	تی‌مور لسته

اکوادور	تونگا	باهاماس	عربستان سعودی	بلیز	جمهوری دموکراتیک خلق کره	بولیوی	گویان	هندوراس	پاراگوئه	سنت وینسنت و گرنادینز	ترینیدادو توباگو
برزیل	گواتمالا	باربادوس	کوبا	شیلی	کاستاریکا	نیکاراگوا	هائیتی	جامائیکا	سنت کیتس و نویس	سورینام	ونزوئلا (جمهوری بولیواری)
هلند	پرو	اسرائیل	مکزیک	مالت	دومینیکا	السالوادور	اسپانیا	پاناما	سنت لوسیا	بلژیک	آنتیگوا و باربودا
فنلاند	فرانسه	لیختن اشتاین	کانادا	موناکو	جمهوری دومینیکن	ایتالیا	سوئد	ایالات متحده	استرالیا	دانمارک	ایسلند
انگلیس	سوئیس	لوکزامبورگ	آلمان	نیوزیلند	نروژ	سان مارینو	ترکیه	آندورا	اتریش	یونان	ایرلند
لهستان	رومانی	مونته نگرو	فدراسیون روسیه	اسلواکی	پرتغال	اسلوونی	ارمنستان	بلغارستان	استونی	مجارستان	لیتوانی
جمهوری چک	اوکراین	صربستان	آذربایجان	جمهوری مقدونیه یوگسلاوی سابق	آلبانی	بوسنی و هرزگوین	بلاروس	کرواسی	گرجستان	لبنان	مولدوا